

HØRINGSSVAR vedrørende ENERGIANLÆG I ALS ENGE

Kære Mariagerfjord Kommune.

Dette er mit høringssvar, som jeg har valgt at udforme som et fiktivt interview i år 2030 med en fiktiv person ved navn Peter, som bor i Helberskov.

Venlig hilsen
Keld Thøgersen

--- o O o ---

Da de første planer om etablering af et energianlæg med vindmøller og solceller i Als Enge blev annonceret i 2020, gav det anledning til højroastede protester fra en gruppe af lokale borgere. Ved de første borgermøder, som blev afholdt i Als i september 2020, var modstandere af projektet talstærkt repræsenteret, og der blev givet udtryk for stor bekymring om støj, skyggeeffekter, faldende huspriser og meget andet. Beskeden fra lokalbefolkningen var tilsyneladende klar: NEJ TAK til vindmøller i Als Enge!

I dag skriver vi 2030, og energianlægget i Als Enge har nu været i drift i fem år. Og hvordan er det så gået med modstanden og bekymringerne? For at finde ud af det, har vi besøgt egnen og talt med en af de lokale.

Peter, du har boet i Helberskov i mere end 50 år. Har det ikke været svært at vænne sig til de store vindmøller?

Tja, noget af en omvæltning var det jo. Der sker ikke meget her på egnen. Bortset fra opførelse af energianlægget, så er de mest dramatiske hændelser, jeg kan huske, da vi fik nye gadelygter, og da købmanden lukkede forretningen og gik på pension.

Er du meget generet af støjen?

Fra vindmøllerne? Nej, overhovedet ikke. Man kan da godt høre dem, når det blæser, og hvis man ved, hvad man skal lytte efter. Men man vænner sig hurtigt til det, og nu er de blot en lille del af lydbilledet.

Hvordan gik det med naturen i Als Enge? Blev den spoleret?

Nej, det kan man ikke sige. Snarere tværtimod. Mange vindmøllemodstandere beskrev Als Enge som et enestående naturområde; men i virkeligheden var det et industriareal.

Et industriareal?

Ja. Intensivt og konventionelt drevet landbrug. Det er jo i virkeligheden industri. Natur var der ikke noget af. Afgrøderne på markerne var monokulturer, hvor kun ganske få arter kunne trives. Jeg tror, at de, som dengang forsvarede naturværdierne i Als Enge, i virkeligheden forsvarede en uhindret udsigt over et fladt landområde uden at reflektere over, hvad der rent faktisk foregik derude.

Er det så bedre i dag?

Jada. Der anvendes ikke hverken kunstgødning eller pesticider på arealet i dag. Hvor der er plads, dyrkes der økologisk kløver- eller frøproduktion, og der er også udlagt arealer til blomstereng, som kun slås en gang årligt. Det har haft en fantastisk effekt på dyrelivet: der findes nu masser af sommerfugle, bier og andre insekter i området, og det har tiltrukket et fugleliv, som siger sparto. Der er sågar kommet liv i grøfterne, som afvander arealet.

Apropos fuglelivet – det var frygtet, at mange trækfugle ville lade livet i en mur af roterende vindmøllevinger. Hvordan er det gået med det?

Det er rigtigt, at nogle fugle har måttet lade livet, men langt færre, end det var frygtet. Det ser ud til, at trækfuglene fornemmer faren og flyver udenom vindmøllerne. Det var også det, man så ved en større undersøgelse, som blev udført i forbindelse med opførelsen af havvindmølleparken ved Anholt. Her observerede man rovfugletræk mellem Djursland og Sverige før og efter opførelsen af vindmøllerne. Det viste sig, at de fleste fugle undveg vindmølleparken, og af dem, som alligevel fløj ind mellem møllerne, beregnede man, at kun en lille procentdel ville blive ramt af møllevinger. Den overordnede konklusion var, at det for ingen af de undersøgte rovfuglearter havde nogen betydning for den samlede bestand.

Der var flere, som foreslog at flytte vindmøllerne 4-5 km ud i Kattegat. Blev der ikke lyttet til de forslag?

Nej, ikke rigtigt. For det første skulle man mere end 20 km væk fra kysten for at komme uden for EU's fuglebeskyttelsesområder. For det andet lå der allerede dengang en ansøgning om forundersøgelser for en havvindmøllepark i det nærmest tilgængelige område (Treå Møllebugt projektet med ca. 60 vindmøller i op til 230 m højde).

I virkeligheden var der jo ikke, som de fleste troede, ubegrænset plads på havet, på en overkommelig vanddybde, til etablering af vindmølleparker. Dels skulle der som nævnt tages hensyn til fuglebeskyttelsesområder og andre Natura2000 restriktioner, og dels var der også begrænsninger betinget af skibstrafik, fiskeriinteresser m.m.

Der blev talt meget om dramatiske fald i huspriser. Hvordan er det gået med de forudsigelser?

De holdt stik – i det mindste i begyndelsen. Da etablering af anlægget blev endeligt vedtaget i byrådet, var der en del af de nærmeste husejere, der satte deres hus til salg. Og da efterspørgslen i forvejen var faldende efter salgsboomet under coronakrisen, ja så viste det sig rigtigt svært at sælge en ejendom tæt på møllerne. De, der absolut *ville* væk, måtte sælge med store prisafslag.

I begyndelsen ...?

Ja, det er helt anderledes i dag. Nu er efterspørgslen større end udbuddet, og der er igangsat planer om at byggemodne et ca. 7 Ha stort område nord for Als. Af ejendommene nærmest energianlægget er der i dag kun et par stykker, der er til salg. Flere ejendomme er opkøbt til fornuftige priser af konsortiet, der står bag opførelsen af Power-to-X anlægget ved Petersborgvej.

Hvordan er det gået med priser på sommerhusene?

De har ikke været påvirket på noget tidspunkt. Man skal huske på, at langt de fleste sommerhuse syd for Als ligger i skovbevoksninger, og vindmøllerne er kun synlige fra ganske få sommerhuse,

f.eks. de vestligst beliggende i Halvrebene. De sydligste udstykninger, Fjordparken, Jægerparken og Sommerland, ligger faktisk i samme afstand til vindmølleparken på Overgaard, og der har man ikke kunnet høre støj fra vindmøller. Selv ikke fra sommerhusene nærmest fjorden.

Der var også røster, som advarede om faldende indtægter fra turismen?

Det holdt slet ikke stik. Tværtimod. Udlejningsbureauerne råber på sommerhuse til udlejning, ikke bare i sommerperioden, men også resten af året. Trætophytterne er stadig fuldt booket, og campingpladserne bugner. Det er sikkert et resultat af coronakrisen, hvor mange danskere opdagede, at man ikke behøver at rejse til udlandet for at holde en dejlig ferie. Nordmændene og tyskerne efterspørger også udlejningshuse i højere grad end før coronakrisen.

Bostederne Landlyst og Villaen var en af de parter, som så ud til at kunne blive negativt påvirket af vindmøllerne. Hvordan gik det dem?

Det gik rigtigt fint. Kommunen og Eurowind indgik på et meget tidligt stadie i en tæt dialog med bostedet. Der blev indgået aftale om flere tiltag, som kunne mindske generne, bl.a. finansiering af lydisolerede vinduer og døre. Men det helt store udbytte fik man ved at inddrage beboerne i anlægsprocessen helt fra starten: Alle beboere fik tilbudt en VIP-rundvisning på byggepladsen én gang om måneden, og det viste sig at være meget populært. Beboerne blev også tilbudt aktiv deltagelse i plantning af de levende hegn omkring felterne med solceller.

De fleste beboere gik op i projektet med liv og sjæl, og pædagogerne inddrog projektet som et tema i hverdagen. Der blev også opsat et interaktivt display på bostederne, hvor beboerne kan følge el-produktionen fra anlægget.

Hvis man opsummerer det, du fortæller, Peter, så lyder det som en rigtig succeshistorie. Hvad tror du er årsagen til, at det er gået så godt?

Der er flere årsager; men først og fremmest vil jeg fremhæve to forhold:

- Mariagerfjord Kommunes og Eurowinds store lydhørhed over for lokale idéer og forslag, hvilket har resulteret i mange gode løsninger på problemer og bekymringer.
- Involvering af en landskabsarkitekt til løsning af opgaven med at skabe et attraktivt naturområde og gøre energianlægget mest muligt tilgængeligt for offentligheden.

Landskabsarkitekten løste opgaven ved at opdele solcelleanlægget i flere mindre enheder. Derved kunne der skabes en labyrint af stier rundt i anlægget, og man kan faktisk passere helt tæt forbi flere af vindmølleårnene. Solcellerne er selvfølgelig ikke tilgængelige for offentligheden, og man bemærker dem faktisk heller ikke, når man færdes i området i dag. Man hører kun fårene, der går derinde. Den slørende beplantning består af tæt, lav beplantning og masser af frugttræer. Til fri afbenyttelse om efteråret.

Det var også en god idé at lave en P-plads ved Havnøvej, helt tæt på den nærmeste mølle. De store plancher, som er stillet op ved P-pladsen, og som beskriver, hvordan energianlægget fungerer og styres, er meget informative. Helt genialt var det at opstille displays, som viser både den aktuelle og den akkumulerede produktion fra anlæggets forskellige elementer. P-pladsen og stierne, som udgår fra den, er blevet en populær turistattraktion, og det har sågar været nødvendigt at udvide P-pladsen fra de oprindelige 8 pladser til nu 25 – ikke mindst på grund af de mange besøgende i sommermånederne.

Du var selv en af modstanderne for 10 år siden ...

Ja, det er rigtigt. Som så mange andre blev jeg ligesom revet med af stemningen dengang, og jeg blev da også både skuffet og vred, da byrådet gav sin endelige godkendelse af energianlægget. Men set i bakspejlet i dag, så har jeg stor respekt for det daværende byråd. Det krævede mod at gå imod folkestemningen, og heldigvis var der kun få opportunister blandt kommunalpolitikerne. Byrådet forstod at bevare det kølige overblik, da det gjaldt.

Hvad har fået dig til at skifte holdning, Peter?

Udviklingen. Selvom vi er langt ude på landet, så er der rigtigt mange kreative sjæle i omegnen, og de har forstået at udnytte situationen til det bedste ud fra devisen: *'If you can't beat them, join them'*. F.eks. blev der etableret et tæt samarbejde med landskabsarkitekten, og det var ikke mindst derfor, at der også blev plads til en legeplads og en lille hundeskov nær P-pladsen ved Havnøvej.

Turistbranchen forstod også at markedsføre energianlægget – eller "Energiparken", som den kaldes nu – som en attraktion. *"Besøg Energiparken og oplev suset fra kæmpemøllerne"* og lignende slogans har tiltrukket mange turister og éndagsgæster, og der er næsten altid besøgende i området. Vi andre har jo vænnet os til det; men for dem, der ikke har oplevet det før, er det en fascinerende oplevelse at komme så tæt på en så stor vindmølle.

Vi er også en del lokale hundeejere, som mødes dagligt i hundeskoven og får en kop kaffe ved bænkene, medens hundene hygger sig sammen. De seneste par år er de mange hundrede frugttræer begyndt at give pænt udbytte, hvilket også tiltrækker gæster.

Så du er godt tilfreds med, at det gik, som det gik?

Ja, bestemt. Det har jo desværre vist sig, at Danmark ikke når målsætningen om 70 % reduktion af CO₂ udledningen i år. Og det på trods af, at der efterhånden kun er et par hårdnakkede konspirati-onsteoretikere, som ikke har indset alvoren i klimaudviklingen.

Det har overrasket mange – også professionelle i energibranchen – hvor store investeringer i alternativ energi det kræver at omstille energiforbruget til elektricitet. De sidste par år er der heldigvis kommet ekstra fart i etablering af vindmølleparker og Power-to-X anlæg, så mon ikke vi når de 70 % næste år.

Her i Als og Helberskov er vi stolte af at have været tidligt ude med alternativ energi. Vi skal jo alle tage vores del af slæbet, så hvem kan tillade sig at sige nej og skubbe problemet over til naboen?

Nej, det har du ret i. Tak for snakken, Peter. Og held og lykke fremover.

--- o O o ---